

KUIDAS KÄSITLEDA
MOOTORRATTA
KETTI

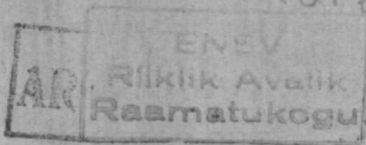

33648

KUIDAS KÄSITLEDA
MOOTORRATTA
KETTI

Ar 938
Kuidas

137350x

THE
RENOLD AND COVENTRY CHAIN
COMPANY LIMITED
Manchester · England

Esindus ja ladu:

K.-M. LIER & ROSSBAUM

Tallinn, Viru 7 · Tel. 479-79, 433-34

RENOLD

(Reg. Trade Mark)

THE COVENTRY

(Reg. Trade Mark)

Järgnevail lehekülgil leiab mootorrattur
väärtuslikke juhiseid ja näpunäiteid,
kuidas on võimalik tunduvalt pikendada
keti iga

ÕIGE õlitamisega,

ÕIGE hammasrataste asetusega,

ÕIGE keti pingutamise ja

ÕIGE keti ühendamisega.

Suurem osa mootorrattureid unustab
hoopis asjaolu, et keti korralik määri-
mine väldib palju keti rikkeid. Ei saa
ju ühtki mootorit lasta õlita töötada,
samuti pole kujuteldav ka mootorratta
keti töötamine õlitamata.

Keti õige ja otstarbeka õlitamiseta ei
või keegi nõuda selle nõutavat pikaealist
kestvust ja häirimatut korrasolu.

*Iga kett väärrib õiget korrasboidu ja head
õli!* Kui ketti ei puhastata ega õlitata
järjekindlalt, kaotab mootor palju oma
võimest ja ketirattad kuluvad ülealuselt,
mis põhjustab nii mõnegi üleliigse välja-
mineku välditavate paranduste ja uute
osade muretsemisvajaduse näol.

KUIDAS TOIMIDA KETI ÕLITAMISEL

Mootorratturi peamiseks mureks olgu alati keti õige ja küllaldane õlitamine, samuti järelvalve, et õli ka tõepoolest keti sisemisile hõõrupindadele satub (nee, puksi ja rulli vahepindadele!). See tagab keti vaikse jooksu ja kindlustab pika ea.

ÕLITAMINE ÕLIVANNIS.

Mootorrattail, millel kett jookseb vastavas ketikastis, hoitagu õli tasapind küllaldases kõrguses, nii et keti alumine jooks oleks õliga kaetud. Kui aga õli on sedavõrd vähe ketikastis, et ta ketti selle alumises asendis täielikult ei kata, jäävad keti sisemised hõõrupinnad õlitamata.

Hea õli tarvitamine keti õlitamiseks tasub end sellega, et kett jookseb tubandeid kilomeetreid rohkem kui halva õliga määrides.

ÕLITAMINE TILKUYA ÕLIGA.

Kui õlitamine sünnib selle jaoks määratud õlitagavarast või mootori karterist tilkuya õli abil, on tarvis hoolikalt kontrollida, et toru, millest õli tilgub ketile, oleks asetatud õieti, nii et õli satuks korralikult ketile.

KAITSETA KETID.

Kui mootorrattal ketid on kaitseta, tuleb toimetada kettide puhastamist lk. 5 näidatud viisil.

Pärast puhastamist tuleb kett asetada sulatatud tavotiga täidetud vanni.

Et kett hästi õlituks, on tarvis ketti vannis liigutada, et keti siseosad seguga täituksid. Peale tavoti jahtumist tuleb kett väljavõtta ja üleliigne tavott hoolikalt mahapühkida, et õline ketipind ei muutuks tolmu- ja liivakogujaks.

Mootori ketti peab õlitama iga 1000 km ja tagumist ketti 1500 km järele, ja veelgi sagedamini, kui sõidetakse suurema kiirusega.

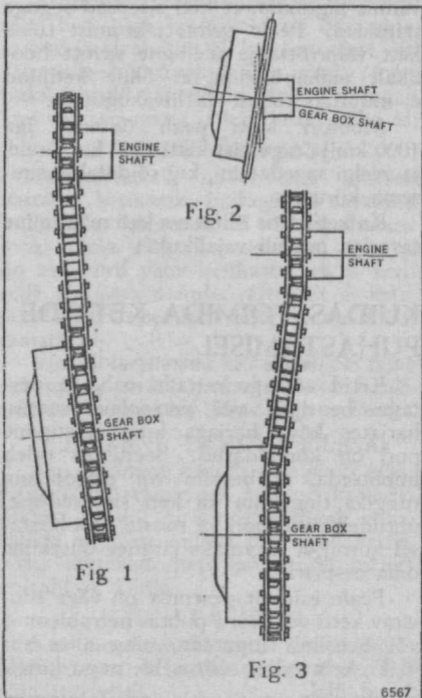
Ka ketikastis õlitatava keti määrimine tavotiga osutub vajalikuks!

KUIDAS TOIMIDA KETTIDE PUHASTAMISEL

Ketid võetagu rattailt maha ja pestagu bensiini- või petrooleumivannis, harjates kõva harjaga kuni igasugune pori on kõrvaldatud. Seejuures tuleb hoolitseda, et bensiin või petrooleum tungiks tingimata ka keti siseosadesse, uhtudes välja pori ja rooste, sest vastasel korral ei saavutaks järgnev õlitamine oma eesmärki.

Peale esimest pesemist on väga soovitatav ketti veel kord puhtas petrooleumis või bensiinis loputada, ning alles siis oleks kett valmis õlituseks, nagu kirjeldatud ülal.

KETIRATASTE VALE ASETUSVIIS

KETIRATASTE ASETUS

Tähtsa osa mootorratta jooksus omab ketirataste õige asetuse. Ketirataste mitteõige asetuse põhjendab kaks olulist väärnähet: 1) keti ja ketirataste suurendatud kulumise ja 2) mootori võime asjatu kaotsimineku. Seepärast on vajalik ketirataste põhjalik kontroll.

Leheküljel 6 kujutatud ketirataste vale asetuse, kuigi liialdatud kujul, tuleb tingimata kõrvaldada, võttes selleks abiks joonlaua või nõõri. Joonlaud asetatakse mõlema ketiratta vastu ja kohe avastub ketiratta õige või vale asend.

Hästi puhastatud keti juures tulevad nähtavale keti kulunud osad ja isegi keti küljeplaatide siseosad, mille kulumismärkide abil on kerge kindlaks teha, kuidas kett on jooksnud. Kui plaadid on ühelt küljelt rohkem kulunud kui teiselt, siis pole ketiratta võllid paralleelsed ega asu ühel tasapinnal (vaata joon. 1 ja 2 lk. 6).

Kui mõlemad keti sisemised plaadid on kulunud palju ja võrdlemisi lühikese aja jooksul, siis see näitab, et ketirattad ei jookse otsejoones ja ühel tasapinnal (vt. joon. 3). Kui aga ketirattad on õiges asendis, on ka keti siseosad võrdselt ja ühtlaselt kulunud ja näivad nagu poleeritud. Vaid sarnase keti kulumine on hädahutu nii ketile kui ka mootori töötamisele.

Keti hammasrataste asetuse kontrollimisel ei tohi sidurit välja lülitada.

KETI JÄRELPINGUTAMINE

Ärge laske oma mootorratta ketti jooksta liiga lõdvalt. Liiga lõdvalt jooksvad ketid põhjustavad kiire kettide kulumise ja ülearuse sahina, kuna aga liiga pingutatud ketid on otse hädaohtlikud, rikkudes ketti ning võlli laagreid ja painutades võlle.

Seepärast on vajalik enne kettide lõplikku kohaleasetamist vaadata järele, kas ketirattad mitte ekstsentrilised ei ole või võllid kõverdunud.

Need vead tulevad nähtavale, kui kett on asetatud kohale ja siis aegamööda ketirattast ringi ajades näeme, et kett jookseb kord liiga lõdvalt, kord jälle liiga pingutatult. Niisugune viga kõrvaldatagu kohe — kas ketirattaid ehk võlle uuendades, sest vastasel korral ei saa olla keti iga kuigi pikk.

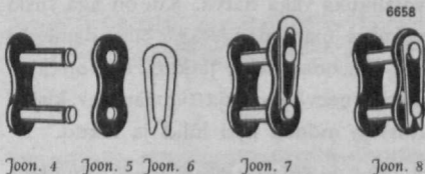
Õieti pealeasetatud ja parajalt pingutatud kettidel peab olema vaba vertikaalne lõdvendus keti keskkohal järgmiselt:

mootori ketil	10 mm
tagumisel ketil	20 "
magneto ketil	6 "

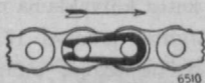
Uut ketti tuleb esimese 1000 kilomeetri katmisel üks kuni kaks korda veelkordselt pingutada.

KETTIDE ÜHENDAMINE

Keti ühendamisel, mille mõlemas otsas on sisemine lüli, tarvitatakse harilikku ketilukku (joon. 4, 5, 6, 7 ja 8).

Nimetatud luku avamiseks on tarvis vajutada luku kinnitaja vedru (joon. 6) lahtiste otste vastu, mille järele vedru vabaneb neede kaelast. Lukuvedru asetatagu alati nii, et ta kinnine ots oleks keti liikumise suunas, nagu joonisel 9 näidatud.

Mingil tingimusel ei tohi asetada lukuvedru lahtisi otsi keti liikumise suunas, kuna ta võib juhuslikult kuhugi vastu puutudes lukust välja hüpata ja kett jääks kinnitajata, mis võib osutuda hädasohtlikuks.

KETI PARANDAMINE

Kui ketti käideldakse eelpool antud juhtnööride järgi, osutuvad parandused vajalikuks väga harva. Kui on aga siiski vajadus parandamiseks, pikendamiseks või lühendamiseks, jätkub, kui on käepärast neeväljasuruja (vt. järgnev kirjeldus) ja mõned keti lülid ja lukud.

Kui on vajadus *paarisarvuliste* lülidega ketti lühendada, kõrvaldage ketist lülid, mis näidatud joonisel 10 tumedana ja asendage need ühe kõver-lüliga ja ühe lukuga (joon. 11).

Lühendades aga *paaritute* lülidega ketti, peab ketist kõrvaldama need lülid, mis on märgitud joonisel 12 tumedalt ja asendama ühe lukuga ja ühe sisemise lüliga (joon. 13).

Parandades ketti, millel on katki kas rull või sisemine lüli, kõrvaldatagu keti osa, mis näidatud joonisel 14 tumedalt ja asendatagu ühe sisemise lüliga ja kahe ühenduslukuga (joon. 15).

Joon. 10

6512

Joon. 11

Joon. 12

Joon. 13

Joon. 14

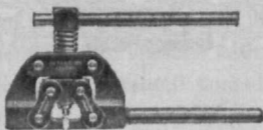
6514

Joon. 15

NEE VÄLJASURUJA

COVENTRY universaalne nee väljasuruja (joon. 16) on hästi käepärane ja mõnus. Oma väikese kogu tõttu on ta mahutatav igasse riistataskusse, sellega alati kaasaskantav.

Teda saab tarvitada kõigi mootorratta kettide juures, ka siis, kui kett on rattal.

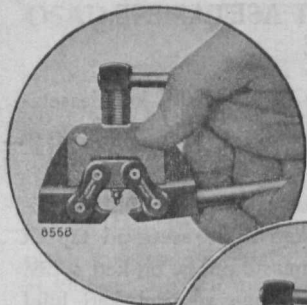

Joon. 16

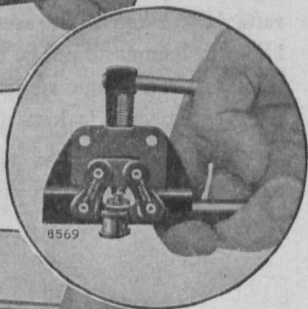
NEE VÄLJASURUJA TARVITAMISVIIS.

Nee väljasuruja asetatagu nii, nagu näidatud joonisel 17, siis ketist eraldatav lüli asetada neesuruja tangide vahele ja suruda välja keerates ülemise kangiga (joon. 18 ja 19).

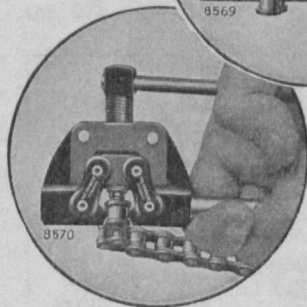
Millalgi ei tohi keti ühendamiseks tarvitada ketist väljavõetud neede ega ketist lahtilülitatud üksikuid lülisid, sest niisugused on kõlbmatud tarvitamiseks.

Joon. 17

Joon. 18

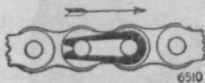
Joon. 19

UUE KETI ASETAMINE RATTALE

Enne uue keti lõplikku kohaleasetamist kontrollitagu veel, kas kett täiesti sobib.

Selleks tõmmatakse kett ümber ketiratta ja kui keti rullid asetuvad täpselt ketiratta hammaste põhja, on kett sobiv. Vastasel korral aga venivad keti lülid enneaegselt välja ja kett rikutakse.

Kui kett ja ketiratas aga hästi sobivad, on kindlustatud nende pikk iga.

OSAD RENOLD-KETTIDELE

Iga RENOLD-keci jaoks on saadaval tagavara osad, mis pakitud väikesisse plekk-karbesse nii, et nad sõidu juures ei klõbise, seetõttu mõnusad riistakastis kaasas kandmiseks.

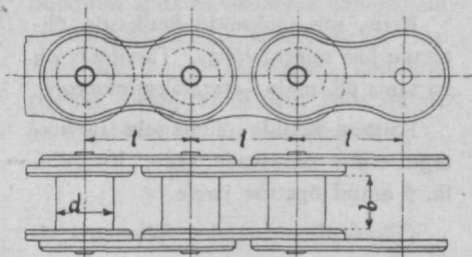
Iga kastike sisaldab järgmised keci-osad: kaks keci ühenduslukk (nr. 26), üks keci sisemine lüli (nr. 4), üks kõverlüli (nr. 30), kolm keci luku vedru (nr. 27).

			
Keci luku vedru nr. 27	Ühenduslukk nr. 26	Sisemine lüli nr. 4	Kõverlüli nr. 30

RENOID-MOOTORRATAKETTIDE MÕÖDUD

Keti nr.	Keti samm		Keti laius (sisemine)		Rullide läbimõõt	
	ingl. toll	mm	ingl. toll	mm	ingl. toll	mm
110034	0,375	9,525	0,155	3,937	0,25	6,35
110036	0,375	9,525	0,222	5,639	0,25	6,35
110044	0,5	12,7	0,205	5,207	0,335	8,509
110046	0,5	12,7	0,305	7,747	0,335	8,509
110054	0,625	15,875	0,255	6,477	0,4	10,16
110056	0,625	15,875	0,38	9,652	0,4	10,16
<i>Coventry-kett mootorjalgratastele ja kergemootorratastele</i>						
3	0,5	12,7	0,25	6,35	0,305	7,747
<i>Magneto- ja diinamoketid</i>						
170040	0,5	12,7	0,13	3,302	0,305	7,747
170044	0,5	12,7	0,192	4,877	0,305	7,747

KETI MÕÕTMINE

- t = keti samm
- b = keti laius
- d = rullide läbimõõt

Sageli ei teata, mis mõõduline on kett, — loomulikult osutub siis vajalikuks mõõtmine. Õiget mõõtmist näitab ülalolev joonis.

Kui samm, laius ja rullide läbimõõt on kindlakstehtud, on kerge kõrvalolevast tabelist leida keti numbrit. Tellimise juures jätkub keti numbri ja pikkuse ülesandmisest. Kui Teie aga tabelis õiget ketti ei leia, palume meilt järelepärida ning meile tükike ketti prooviks saata. Tabelis on ainult tarvitata-vamad ketid tähendatud.

KETI ÕLITAMISVAHENDID

Kette, mis jooksevad ketikastis, õlitatagu hää mineraalõliga. Tarvitatav on ka sama õli, mida kasutatakse mootoris.

Kaitseta kettide õlitamiseks tarvitagu erilist õlirasvade segu, käsitades lk. 5 antud õpetuse järele.

Õlirasvade sulatamine toimugu *kindlasti* keevas vees hoitavas nõus, kuna rasv ja õli soojendavad palju rutem kui vesi, ja tulel soojendades võib süttuda säärane segu kergesti põlema.

Müügil on paljude õlivabrikute eriliisi ketimäärdeid, millest võiks nimetada:

Wakefield Castrolease „G”,
Vacuum Mobilgrease nr. 2,
Shell R. B. Grease.

Käesolevas väikeses brošüüris oleme püüdnud anda tarvilisimaid näpunäiteid mootorratta kettide käsitlemiseks. Kui Teie aga vajate mõningaid lähemaid seletusi, oleme valmis neid Teile andma nii kirjalikult kui ka suusõnaliselt.

RENOLD-MOOTORRATTA- KETT MUDEL 10

RENOLD-mootorrattakett mudel 10 on konstrueeritud erinevalt teistest veokettidest. Tema erineb sellega, et püksid, millel keerlevad rullid, on tapitaoliselt kinnitatud keti siseplaatide külge. Seega on kõrvaldatud puksi liikuma hakkamise ja sellega plaadis oleva puksi pesa pikaks kulumise võimalus.

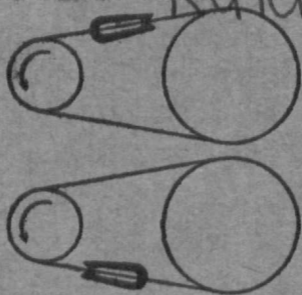
Säärase ehitusviisi tõttu omab kett äärmiselt suure vastupidavuse ja pika ea.

Renold mootorrattakett mudel 10 on patenteeritud kõigis kultuurriiges.

HOIATUS! Mootorratta magneto ja dünamo jaoks tarvitatagu ainult Renold spetsiaal magnetokette, kuna tavaline jalgrattakett ei osutu küllalt vastupidavaks magneto või dünamo kiirel tiirlemisel.

AP 938
Kuidas

Valvake selle järele, et
keti lukuvedru kinnine
ots oleks alati sihitud
keti liikumise suunas.